κτικοῦ τῆς ἀγωγῆς, τῆς δίκης·‖ جريدسى — ζάπτ δζεριτεδί, βιβλίον πρακτικῶν δικαστηρίου· ‖ ورقى — ζάπτ βερακαδή, πρακτικὸν συντατ-τόμενον ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελέως περὶ ἐγκλήματος ἐπ'αὐτοφώρῳ·‖ كاغى — ζάπτ κατιπί, δικαστικὸς γραμματεὺς κρατῶν τὰ πρακτικά· ‖ الق — ζαπτινὰ ἀλμάκ, λαμβάνω ὑπὸ κατοχὴν, καταλαμβάνω, σφετερίζομαι [αἰτ.]. ‖ Ρμ. δαμάζω, ὑποτάσσω, κυριεύω, σφετερίζομαι, ἁρπάζω· διατηρῶ ἐν τῇ μνήμῃ· ἀπομνημονεύω, σημειῶ, κρατῶ σημειώσεις, πρακτικὰ κτλ. συγκρατῶ τινα· σημαζεύω, περιμαζεύω, περιστέλλω, περιορίζω [αἰτ.]: اكلك — اداره‌سى σημειῶ τὴν κατάθεσίν τινος·‖ كنديى — اكلك κρατεῖν ἑαυτόν, συγκρατεῖσθαι·‖ چوجقى — ايت περιστείλον τὸν παῖδά σου [ἐπόζοι γονεύ·]·‖ قيوداى — و تحرير — اكلك τηρῶ τὰ μητρῶα, τὰ ἀρχεῖα, ἤτοι καταγράφω·‖ ميرى — اكلك καταλαμβάνω τι διὰ τὸ δημόσιον [μιριγέ], δημεύω.

ضبطنامه } II. ζαπτ-νamé, ὄν. πρακτικὸν [δικαστικόν].

ضبطى } Α. ζαπτ-ί, ἐπθ. ἀστυνομικός· § θ. ضبطيه : -- ور ، اوُمُوُرِ ζαπτιγέ, αἱ ἀστυνομικαὶ ὑποθέσεις· ‖ βλ. ἐπόμ.

ضبطيه } Α. ζαπτιγέ, ὄν. θ. [κυρίως θηλ. τοῦ προηγ.] ἀστυνομία: نظارتى — ζαπ-τιγὲ ναζαρετί, ὑπουργεῖον τῆς ἀστυνομίας· ‖ نظارتى — ὑπουργὸς τῆς ἀστυνομίας·‖ نظارتى — التده بولنمق διατελεῖν ὑπὸ [ἀλτινντὰ] ἀστυνομικὴν ἐπιτήρησιν· § ὄν. ἀστυνόμος, χωροφύλαξ.

ضبع } Α. ζάπ, ὄν. βραχίων· μασχάλη· § πλθ. ضباع ζηπά'.

ضجرت } Α. ἐδδζρέτ, ὄν. θ. στενοχωρία τῆς ψυχῆς, λύπη, ἀμηχανία· § [ἰατρ.] ἀγωνία.

ضحاك } Α. ἐαχχὰκ [ρζ. ضحك] ἐπθ. ὁ λίαν γελῶν, κωμικός.

ضحك } Α. ἐίχκ, ρ. ἀφ. γέλως: ضرورى — γέλως βεβιασμένος [ζαρουρί]·‖ مديد — γέλως παρατεταμένος [μεεἰἐ]. ‖ Ρμ. γελῶ, περι-παίζω.

ضحى } Α. ἐουχά, ὄν. πρωΐα, ὁ πρὸ μεσημ-βρίας χρόνος: — صلات προσευχὴ τῆς πρωΐας·‖ — نور φῶς τῆς πρωΐας

ضحيه } Α. ἐαχγέ, ὄν. θ. θῦμα, σφάγιον· § πλθ. ضحايا ἐαχαγιά.

ضخامت } Α. ἐαχαμὲτ [ρζ. ضخم] ὄν. θ. ὄγ-κος, ὑπεραύξησις, μέγεθος, πάχος, ὑπερσαρκία: عظام — ὑπεραύξησις ὀστῶν [ἰζάμ]·‖ اشجار — ὑπεραύξησις τριχῶν [ἐἐ'ἀρ]·‖ اظفار — ὑπεραύξησις ὀνύχων [ἀζδάρ]·‖ چرك — πάχυνσις βλεφάρων [δζέδν].

ضخم } Α. ζάχμ, ἐπθ. χονδρός, παχύς: — العظام ζάχμδ-λ-ιζάμ, ὁ χονδρὸς κα-τὰ τὰ ὀστᾶ, κ. κοκκαλᾶς, ὁ ἔχων ἀνεπτυγμένα τὰ ὀστᾶ.

ضخيم } Α. ζαχὶμ [ἐκ τοῦ ضخامت] ἐπθ. χον-δρός, παχὺς [ψυσ. ἰστ.]: الجلد — ζα-χίμδ-λ-δζίλὲ, παχύδερμος·‖ الاوراق — ζαχί-μδ-λ-ἐθράκ, παχύφυλλος· § θ. ضخيمه .

ضد } Α. ζήἐἐ, ὄν. τὸ ἐναντίον, ἀντίθετον πράγματός τινος: — سوم ζήἐἐτι σεμοὶμ ἀλεξιτήριον, ἀντιφάρμακον [βλ. پادزهر]·‖ ينه — ζηἐἐινέ, εἰς τὸ πεῖσμά του: ينه كيتمك — ἀντι-φέρομαι, ἀντιπράττω·‖ كوتمك — ζήἐἐ γκιδζμέκ, ἀντιφέρομαι, ἀντιπράττω· § ἐπθ. ἐναντίος, ἀντί-θετος, ἀντιπαθητικός, ἀποτρόπαιος: — اكيرمدر ζήἐἐι ἐκπερίμὲτιρ, ὁ μέγας ἀντιπαθητικός μου, ἤτοι πρὸς ὃν ἔχω μεγάλην ἀντιπάθειαν, τὸν ἀ-ποστρέφομαι μεγάλως·‖ تام — ὅλως διόλου ἀντί-θετος [ὀοτ.]: يكديكره — تام اولدق بر رأيده بولنمشلردر ἦσαν ἕκαστος γνώμης ὅλως διόλου ἀντι-θέτου πρὸς τὴν ἄλλην· § πλθ. اضداد ἀζἐἀἐ· § ὀυτκ. ضدان ζηἐἐάν : ضدان ζηἐἐάνι λὰ γεδδζτεμι'άν, δύο πράγματα ἀντίθετα, ἅτινα δὲν δύνανται νὰ συνέλθωσι, νὰ συμβιβασθῶσι.

ضديت } Α. ζηἐἐιγέτ, ὄν. θ. ἀντίθεσις, ἐ-ναντιότης· ἀντιπάθεια, ἀντίπρα-ξις: حكمفرما اولمزلغده بيوك بر — آرەلرنده μεταξὺ αὐ-τῶν ἐπικρατεῖ [χσἐἐμ-ὁεομὰ] μεγάλη ἀντιπά-θεια.

ضدجى } Τ. ζηἐἐ-δζῆ, ὄν. ὁ εἰς τὸ πεῖσμα τῶν ἄλλων πράττων τι [χυδ.]· συνών. نسنجى .

ضر } Α. ζὰρρ [ταὐτὸ ضرر] ὄν. ζημία : — نفع νὲὸ' οὐ ζάρρ, ὠφέλεια καὶ ζημία.

ضرا } Α. ζαρρά, ὄν. δυστύχημα, κακόν, συμ-φορά: — اصابت ἰδαἐἐτι ζαρρά, προσ-δολὴ δυστυχήματος.

ضراعت } Α. ἐαρα'ἀτ ἢ ζαρα'ἀτ, ὄν. θ. τα-πείνωσις, ὑποτάγή : مال — عرضحال ἀρζιχάλι ἐαραἀτ-μεάλ, ἀναφορὰ ταπεινή.

ضرب } Α. ζὰρπ ἢ ἐάρπ, ρ. ἀφ. τὸ τύπτειν, δέρειν, δαρμός, κτύπημα· τὸ κό-πτειν ἢ χαράσσειν νόμισμα· δύναμις, ἰσχύς, πολ-λαπλασιασμός: — و حرب χὰρπ οὐ ἐάρπ, πόλε-μος· ‖ دعواسى — ἀγωγὴ [ἐαβὰ] περὶ δαρμοῦ· ‖ سكه — ἐάρπι σικκέ, κόψιμον νομίσματος, νο-μισματοκοπία· ‖ بر عدده بر عدده — ى πολλα-πλασιασμὸς ἀριθμοῦ [ἀἐἐ] ἐπὶ ἄλλον ἀριθμόν· ‖ حاصل — τὸ γινόμενον [χασὶλ] τοῦ πολλαπλα-σιασμοῦ·‖ اشارتى — τὸ σημεῖον [ἰσαρὲτ] τοῦ πολ-λαπλασιασμοῦ [ἤτοι ×]·‖ دست — δύναμις τῆς χειρὸς [ἐέὸτ]·‖ نطق — δύναμις τοῦ λόγου [νοὶτκ]· ‖ طبل — τυμπανοκρουσία [τάἐλ]·‖ مثل — ἐάρπι μεσέλ, παροιμία· ‖ بارد — ἐάρπι ἐαρίτ, ψυ-χρηλασία, σφυρηλασία μετάλλου ψυχροῦ· ‖ Ρμ. τύπτω, δέρω, κόπτω [νόμισμα], πολλαπλασιάζω [αἰτ.]· § πλθ. ضروب ἐουρούἐ. βλ. λ.

ضرب } Τ. ζὰρπ ἢ ἐάρπ [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. σφοδρότης, ταχύτης, ὁρμή: آغرينك — ى — σφοδρότης τοῦ πόνου·‖ صوصدرمك — ى τοῦ ὕδατος· ‖ لولەسى — μέγας ἐκπωστὴρ διὰ τοὺς σωλῆνας τοῦ ὕδατος.

ضرب } Α. τούρὶπε [γ'. προσ. ἀορ.] ἐκόπη, ἐχαράχθη [νόμισμα] : — فى قسطنطنيه τούριπε ὀὶ κοσταντινιγέ, ἐκόπη ἐν Κων]πόλει [φράσις σημειουμένη ἐπὶ νομισμάτων].

ضربا } Α. ἐάρπ-εν, ἢ ζάρπ-εν, ἐπρ. δέρων τύπτων, κτυπῶν, διὰ δαρμοῦ, μὲ τὸ ξύλον.

ضربات } Α. ἐαρπάτ, πλθ. τοῦ ضرب βλ.

ضربان } Α. ἐαρπάν, ὄν. κτύπημα, κτύπος, παλμός : ى — نبض κτύπημα τοῦ σφυγμοῦ· ‖ شديد — σφοδρὸν κτύπημα· ‖ قلب — παλμὸς καρδίας· σφυγμός· ‖ Ρμ. πάλλω, σφύζω : قلب دقيقه‌ده يتمش دفعه — ايديور ἡ καρδία ἑξδομή-κοντα φορὰς πάλλει τὸ λεπτόν.

ضربخانه } II. ζαρπ-χανέ, ὄν. νομισματοκο-πεῖον: عامره — ى — ζαρπχανέϊ ἀ-μιρέ, αὐτοκρατορικὸν νομισματοκοπεῖον.

ضربزن } II. ἐαρπ-ζὲν [λ. ἀρχ.] ὄν. τηλεβό-λον πολιορκίας.

ضربه } Α. ἐαρπέ, ὄν. θ. κτύπημα, τραῦμα, προσβολὴ شديد — ى — δεινὸν τραῦμα· ‖ اورمق — اينمك ἢ κτυπῶ, ἢ καταφέρω τραῦμα, προσβάλλω καιρίως· ‖ يمك — ὑφίσταμαι τραῦ-μα, προσβολὴν ὑπὸ τοῦ πολεμίου, ἢ νόσου κτλ. § πλθ. ضربات ἐαρπάτ.

ضرر } Α. ζαράρ, ἀφ. ζημία, βλάβη: وار — ζαραρὴ βάρ; ἔχω ζημίαν, ζημιοῦ-μαι·‖ يوق — ى — ζαραρὴ γιόκ, τοῦτο δὲν βλάπτει· ‖ وار — ى — ἢ τίς ἡ ζημία τούτου, ἢ τοῦτο τί βλά-πτει;‖ زيان — و ζαράρ οὐ ζιγιάν, ζημίαι, ἀπο-ζημιώσις·‖ دعواسى — و زيان — ἀγωγὴ περὶ ἀποζη-μιώσεων·‖ ازاله اولنور — ازاله ايله — خاصه — شاد — ἢ βαρυ-τέρα ζημία [ζαράρι ἐἀἐἐ] ἐξαλείφεται διὰ τῆς ἐλαφροτέρας [ζαράρι ἐχἀἀφ] [νομ.]. ‖ Ρμ. ضرّ — ζημιῶ, βλάπτω· ἢ βλάπτομαι, ζημιοῦ-μαι : ضرّ — ζαράρ ἐτμέζ, δὲν βλάπτει· ‖ ايكى — بيك ليرا — ايكى ἐζημιώθη χιλίας λίρας· ‖ — كورمك ὑφίσταμαι ζημίας, ζημιοῦμαι·‖ ى — طوقونمق ἐγγίζει ἡ ζημία του, προξενεῖ ζημί-αν· ‖ ديده — ζαράρ-ἐιτέ, ὁ ἰδών, ὑποστὰς ζημίας, ζημιωθείς· ‖ — نه كار نه زيان قورقاق بازركان ὁ κορκὰκ ἐαζιργκιὰν νὲ κιὰρ νὲ ζαράρ, ὁ δει-λὸς ἔμπορος οὔτε κέρδος, οὔτε ζημίαν [κάμνει] πρμ· ‖ ترداشيدر — ἡ ζημία εἶναι ἀ-δελφὴ τοῦ κέρδους [πρμ.].

ضرردسز } Τ. ζαραρ-δζή, ἐπθ. ἀβλαβής, ὁ μὴ προξενῶν βλάβην, κακόν· ὁ μὴ κακός, ὁ μετρίως καλός.

ضررلو } Τ. ἢ ضرردلى ζαραρ-λῆ, ἐπθ. βλα-βερός, ἐπιβλαβής.

ضرس } Α. ἐίρς, ὄν. ὀδούς, μυλόδους· § πλθ. ضروس ἐουροὶς καὶ اضراس ἐἐράς.

ضرسى } Α. ἐιρσί-ί, ἐπθ. ὁ ἀνήκων μυλόδοντι: بلومى — ، ἐιρσὶῖ ἐελ'δμὶ, μυλο-φαρυγγικός [μῦς]· ‖ لسانى — ، μυλόγλωσσος [μῦς]· § θ. ضرسيه .

ضرطه } Α. ζαρτά, ὄν. θ. πορδή: چكمك — πέρδω· § βλ. زورت καὶ جارط .

ضرع } Α. ζάρ', ὄν. μαστὸς δαμάλεως κτλ. § πλθ. ضروع ζουροῦ.

ضرغام } Α. καὶ ضرغم ζιργάμ, ὄν. λέων μέγας καὶ φοβερός.

ضروب } Α. ἐουροὺἐ [πλθ. τοῦ ضرب βλ.] ὄν : مثلى — ἐουρούἐι ἐγδάλ, πα-ροιμίαι· τ. βλ. آتا

ضرورت } Α. ζαρουρέτ, ὄν. θ. ἀνάγκη, ἔνδεια, στενοχωρία: شديد — σφοδρὰ [ἀἐἐι-ἐὲ] ἀνάγκη, μεγάλη ἔνδεια·‖ مضايقه و — ἔνδεια